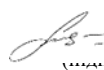

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра публічного управління та підприємництва (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(.....ис)

Тетяна ПАВЛЕНКО
(ініціали та прізвище)

« 08 » вересня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Стратегічне планування сталого розвитку регіону
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(код і найменування спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, заочна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Стратегічне планування сталого розвитку регіону» для студентів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування».

«31» серпня 2022 р., 18 с.

Розробник: Ковальчук В.Г., завідувач кафедри 601,
д.н. з держ. упр., проф.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри 601 Публічного управління та підприємництва

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри 601

д.н. з держ. упр., проф.
(науковий ступінь і вчене звання)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань <u>28 Публічне управління та адміністрування</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>281 Публічне управління та адміністрування</u> (код і найменування) Освітньо-професійна програма <u>Публічне управління та адміністрування</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов’язкова/
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2022/2023
		Семестр
Загальна кількість годин – <i>кількість годин аудиторних занять*/ загальна кількість годин</i> 32/105		6-й
		Лекції*
		16 години
<u>Кількість тижневих годин (32 годин) для денної форми навчання:</u> (практичні/семінарські заняття) – 16 годин Самостійна робота студента – 73 годин		Практичні, семінарські*
		16 годин
		Лабораторні*
		- годин
		Самостійна робота
		73 годин
		Вид контролю
		іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

$$\frac{\text{кількість годин аудиторних занять}}{\text{кількість годин самостійної роботи}} = \frac{32}{105}$$

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Стратегічне планування сталого розвитку регіону» є набуття студентами знань щодо сутності стратегічного планування, практичних навичок використання методик стратегічного аналізу, розроблення стратегій діяльності і засобів їх реалізації організаціями різних форм власності і масштабів діяльності, вміння використовувати необхідний інструментарій стратегічного менеджменту в конкретній ситуації при розробленні управлінських рішень.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Стратегічне планування сталого розвитку регіону» є:

- засвоєння методології та методів стратегічного менеджменту;
- отримання знань та практичних навичок аналізу, оцінки взаємозв'язку між ринковим попитом, діяльністю конкурентів, якістю їх продукції, з одного боку, та потребами і можливостями своєї компанії, її потреби клієнтів, з іншого боку;
- формування навичок моделювання ситуації; засвоєння методів розроблення стратегії на різних рівнях управління організаціями (підприємствами);
- вивчення зарубіжного досвіду стратегічного менеджменту, досягнення кращих зарубіжних корпорацій у виробленні і реалізації різних варіантів стратегій;
- засвоєння сучасного інструментарію розроблення і впровадження стратегій діяльності на усіх рівнях управління;
- аналіз і оцінювання передового зарубіжного досвіду та адаптація його до умов господарювання в Україні;
- виконання розрахунків, пов'язаних з аналізом, оцінкою та обґрунтуванням конкретних управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних,

політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН5. Знати стандарти, принципи та норм діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції.

Міждисциплінарні зв'язки: Вступ до фаху, Політична економія, Регіональна економіка, Макроекономіка та мікроекономіка, Статистика, Адміністративний менеджмент.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ І НОРМАТИВНІ ПРИНЦИПИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Тема 1. СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ СФЕРАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Походження терміну «стратегія». Різні підходи до бачення стратегії: стратегія як абстрактна форма діяльності; ототожнення стратегії і стратегічного плану; стратегія як процес. Процесуальний і результативний аспекти

стратегічного планування. Визначення стратегічного планування для потреб регіону чи територіальної громади: процес планування діяльності органів місцевого самоврядування, що включає в себе визначення головної мети діяльності місцевих органів влади на довгострокову перспективу, основних цілей, а також методи їх досягнення.

Предмет «Стратегічного планування» як навчальної дисципліни. Взаємозв'язок стратегічного планування і аналізу державної політики; стратегічного планування і стратегічного менеджменту (управління). Спільне і особливе у процесах оперативного і стратегічного планування.

Роль стратегічного планування у сучасному публічному управлінні. Функції стратегічного управління. Об'єктивні і суб'єктивні труднощі у запровадженні стратегічного планування. Стратегічні дії і стратегічне мислення державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 2. СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Загальнодержавні правові акти, що стосуються стратегічного планування в Україні: закони України, розпорядження Кабінету Міністрів України, Послання Президента України до Верховної Ради України.

Нормативно-правові документи, що стосуються розробки стратегій регіонального розвитку. Документи, що унормовують вироблення стратегій на рівні територіальних громад.

Довготермінові, середньотермінові і короткотермінові прогнози і програмні документи. Проблема неузгодженості змісту нормативних актів, які регламентують процес стратегічного планування в Україні.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Концептуально-орієнтований етап стратегічного планування. Формування бачення, цілі, мети.

Проблемно-орієнтований етап стратегічного планування. Опрацювання пріоритетних проблем, що підлягають вирішенню з метою реалізації стратегії.

Проектно-орієнтований етап стратегічного планування. Планування дій щодо реалізації стратегічних цілей і вирішення проблем. Розробка операційних програм і планів дій.

Процесуальні фази стратегічного планування. Основні етапи розробки стратегічного плану: 1. ініціація; 2. створення організаційних структур; 3. SWOT-аналіз; 4. визначення місії, цілей і завдань; 5. планування; 6. реалізація плану; 7. моніторинг і оцінка.

ТЕМА 4. ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Участь та аналіз зацікавлених сторін у стратегічному плануванні. Залучення обласних, районних, міських й сільських органів влади та самоврядування, бізнесу та широких кіл громадянськості, зокрема наукові та освітні заклади, неурядові організації тощо.

Три категорії зацікавлених сторін. способів залучення зацікавлених сторін відповідно до преференцій, висловлених їх представниками, а також залежно від рівня їх адаптованості до сучасних методологій планування та оволодіння інформаційними технологіями. складання списку всіх зацікавлених взяти участь

у розробці та реалізації стратегічного плану. Умови, мета та результат аналізу зацікавлених сторін.

Стейкхолдери у процесі стратегічного планування. «Учасники коаліції». Ідентифікація та систематизація основних стейкхолдерів. Чотири головні категорії стейкхолдерів.

Групи впливу, що фінансують; менеджери, які керують; службовці, які працюють; економічні партнери.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ

ТЕМА 5. ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Загальні засади стратегічного планування територій на сучасному етапі розвитку України. Основи державної політики регіонального розвитку. Місце та роль стратегій розвитку регіону в національній системі документів щодо планування просторового розвитку. Часові рамки стратегії. Участь зацікавлених сторін у стратегічному плануванні.

Етапи стратегічного планування розвитку регіону.

Етап 1. Підготовчий етап: Ініціювання розроблення стратегії. Аналіз зацікавлених сторін. Формування робочих груп. Формування секретаріату. Підготування плану інформування та залучення громадськості.

Етап 2. Формулювання бачення розвитку регіону. Залучення громадськості на другому етапі.

Етап 3. Оцінювання соціально-економічного стану регіону. SWOT-аналіз регіону. TOWS-аналіз регіону (матриця стратегічного вибору). Залучення громадськості на третьому етапі.

Етап 4. Формулювання пріоритетів, цілей і дій. Визначення стратегічних пріоритетів розвитку регіону. Визначення операційних цілей і дій. Залучення громадськості на четвертому етапі.

Етап 5. Схвалення та впровадження стратегії. Схвалення (легітимізація) стратегії. Впровадження стратегії. Залучення громадськості на п'ятому етапі.

Етап 6. Моніторинг реалізації стратегії. Оцінювання та перегляд стратегічного плану.

ТЕМА 6. ЕТАПИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Зовнішні чинники розвитку територіальних громад. Внутрішній потенціал громад. Визначення найбільш стимулюючих та стримуючих факторів розвитку на місцевому рівні.

Бачення бажаного майбутнього громади. Моделі та сценарії можливого розвитку. Визначення довгострокової мети існування громади. Розроблення довгострокового прогнозу розвитку громади.

Першочергові цілі та оперативні завдання розвитку громад. Методи визначення першочергових цілей розвитку громади. SWOT-аналіз. Врахування зовнішніх умов.

Визначення оперативних завдань розвитку міста.

Порядок розроблення, обговорення і затвердження стратегії. Суб'єкти, які

ініціюють розробку Стратегії. Рекомендований склад, порядок роботи, повноваження та завдання робочої групи.

Механізми реалізації Стратегії. Нормативно-правове забезпечення. Фінансове забезпечення. Інституційне забезпечення. Інформаційне забезпечення. Наукове та проектне забезпечення. Порядок та процедури проведення реалізації Стратегії. Розробка та впровадження міських цільових програм розвитку галузей. Встановлення взаємозв'язку бюджету та стратегічного плану.

Врахування принципів сталого місцевого розвитку. Міжнародні документи щодо місцевого розвитку. Принципи доброго демократичного врядування Ради Європи. Чинники успішності стратегічного планування місцевого розвитку. Завдання сталого розвитку у сферах управління, економіки, довкілля, соціального розвитку.

ТЕМА 7. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

Сутність моніторингу та оцінювання в стратегічному плануванні.

Роль моніторингу в процесі розробки та реалізації місцевих програм.

Організація моніторингу та оцінювання. Індикатори моніторингу, класифікація, вимоги, індекси розвитку. Визначення індикаторів моніторингу для різних рівнів системи цілей.

Джерела інформації. Розробка системи моніторингу реалізації Стратегії. Підготовка таблиці індикаторів для подальшого моніторингу.

Підготовка проекту стратегії сталого розвитку регіону на основі попередніх напрацювань.

ТЕМА 8. РОЗГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНІВ В УКРАЇНІ

Всеукраїнська мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку. Їх діяльність та основні здобутки. Інновації та кращі практики місцевого самоврядування. Успішна реалізація міжнародних проектів та фондів, які надавали і надають підтримку місцевим громадам.

Швейцарсько-український проект “Підтримка децентралізації в Україні” - оптимізації системи управління та сприянні ефективному місцевому розвитку в Україні, що, в свою чергу, створить новий імпульс як для демократичних процесів, так і для надання послуг на рівні громади.

Муніципальна програма врядування та сталого розвитку - залучення громадян до управління, до прийняття рішень а місцевому рівні на користь громади.

Проект ЄС/ ПРООН “Місцевий розвиток орієнтований на громаду”. Налагодження співробітництва між громадами, владою та бізнесом за допомогою неурядових міжнародних організацій.

Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку - платформа обміну досвідом допомоги громадам знаходити однодумців і кваліфікованих радників.

Контрольний захід: іспит.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1.					
Змістовний модуль 1.					
Теоретичні аспекти стратегічного планування і нормативні принципи його застосування в Україні					
Тема 1. Сутність стратегічного планування і взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління	10	2	2		6
Тема 2. Система стратегічного планування в Україні	10	2	2		6
Тема 3. Основні етапи стратегічного планування	10	2	2		6
Тема 4. Залучення громадськості до стратегічного планування	10	2	2		6
Разом за змістовним модулем 1	40	8	8		24
Змістовний модуль 2.					
Стратегічне планування сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях					
Тема 5. Формування нової системи планування сталого розвитку регіонів	16	2	2		12
Тема 6. Етапи розробки та реалізації стратегічного плану сталого розвитку регіону	17	2	2		13
Тема 7. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану	16	2	2		12
Тема 8. Розгляд успішних практик формування та реалізації планів в Україні	16	2	2		12
Разом за змістовним модулем 2	65	8	8		49
Усього годин	105	16	16		73

5. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачено)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти стратегічного планування і нормативні принципи його застосування в Україні		
1	Тема 1. Сутність стратегічного планування і взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління	2
2	Тема 2. Система стратегічного планування в Україні	2
3	Тема 3. Основні етапи стратегічного планування	2
4	Тема 4. Залучення громадськості до стратегічного планування	2
Змістовний модуль 2. Стратегічне планування сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях		
5	Тема 5. Формування нової системи планування сталого розвитку регіонів	2
6	Тема 6. Етапи розробки та реалізації стратегічного плану сталого розвитку регіону	2
7	Тема 7. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану	2
8	Тема 8. Розгляд успішних практик формування та реалізації планів в Україні	2
Разом		16

7. Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачено)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти стратегічного планування і нормативні принципи його застосування в Україні		
1	Тема 1. Сутність стратегічного планування і взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління	6
2	Тема 2. Система стратегічного планування в Україні	6
3	Тема 3. Основні етапи стратегічного планування	6
4	Тема 4. Залучення громадськості до стратегічного планування	6

Змістовний модуль 2. Стратегічне планування сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях		
5	Тема 5. Формування нової системи планування сталого розвитку регіонів	12
6	Тема 6. Етапи розробки та реалізації стратегічного плану сталого розвитку регіону	13
7	Тема 7. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану	12
8	Тема 8. Розгляд успішних практик формування та реалізації планів в Україні	12
Разом		73

9. Контрольна робота

Контрольна робота передбачена навчальним планом і передбачає написання та презентацію студентом творчої роботи, спрямованої на розкриття 3 питань з наведеного нижче переліку. Вибір питань студент узгоджує з викладачем на початку семестру. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і практичних занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування студентом питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації. У якості творчої (контрольної) роботи може бути написання та публікація тез доповідей відповідного спрямування на Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях.

Контрольна робота повинна бути підготовлена студентом індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час її захисту та відповідей на поставлені запитання.

Контрольна робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Контрольна робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш контрольної роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; питання роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання контрольної роботи. За титульним аркушем слідує план контрольної роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг контрольної роботи визначається вмінням студента стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення,

зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок. Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [N, с. М] (N означає номер джерела у наведеному в кінці їх переліку, а М – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в контрольній роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Перелік використаних джерел (не менше 7 позицій) оформляється згідно з діючими правилами. У контрольній роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

Перелік питань для виконання контрольної роботи

1. Прогнозування як форма планування соціально-економічного розвитку.
2. Національні проекти як основа для здійснення економічних реформ в Україні.
3. Система програмування соціально-економічного розвитку.
4. Поняття і особливості регіонального планування.
5. Необхідність розроблення стратегій в сучасних органах виконавчої влади.
6. Сутність стратегічного планування.
7. Регіональне планування в сучасних розвинутих країнах: спектр повноважень, сутність регіональних стратегій розвитку в Україні.
8. Експертний підхід до написання стратегії як оптимальний на сьогодні для України.
9. Державна стратегія: сутність, функції та особливості побудови.
10. Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області.
11. Еволюція впровадження стратегічного планування в Україні.
12. Досвід зарубіжних країн щодо впровадження стратегічного планування.
13. Формування стратегій на міжнародному рівні.
14. Механізм розробки та затвердження державних цільових програм.
15. Основні програмні міжнародні документи щодо розв'язання глобальних проблем.
16. Стадії розробки та виконання державних цільових програм.
17. Місце та значення державно-приватного партнерства в досягненні стратегічних цілей розвитку.
18. Зв'язок між економічною стратегією та економічною політикою.
19. Організація проектів державно-приватного партнерства з боку місцевих органів влади.
20. Система державного стратегічного планування в Україні.
21. Принципи політики національної безпеки України та загрози її реалізації.
22. Методологія стратегічного планування діяльності ЦОВВ.
23. Регіональне стратегічне планування в Україні.
24. Стратегічні цілі (напрями) та поетапний план дій щодо соціально-економічного розвитку регіону.
25. Принципи політики національної безпеки України та загрози її реалізації.

10. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- складання схем, таблиць, графіків тощо;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід.

Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Рольові ігри (елементи) – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, виконання та захист контрольної роботи, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу (усно).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	6	0... 6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...6	4	0... 24
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	6	0... 6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...6	4	0...24
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Контрольна робота	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Модульний контроль складається з 10 теоретичних тестів (по 1 балу), які оцінюються у 10 балів.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Стратегічне планування сталого розвитку регіону» студент повинен знати:

- нормативно-правові засади планування розвитку регіону, в тому числі із залученням громад;
- роль стратегії у системі планувальних документів територіального розвитку, її взаємозв'язок з просторовим плануванням;
- підходи до вертикальної та горизонтальної координації планувальних документів;
- базові поняття стратегічного планування та методичні підходи до формування місцевих стратегій розвитку.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Стратегічне планування сталого розвитку регіону» студент повинен вміти:

- створювати робочі групи та інші структури для координації діяльності з підготовки стратегічного плану;
- ідентифікувати та аналізувати різні групи зацікавлених сторін (стейкхолдерів);
- розробляти комунікативні стратегії залучення громади;
- застосовувати конкретні методики оцінки поточної ситуації, в тому числі інструменти SWOT аналізу;
- розробляти бачення розвитку території із залученням громадськості;
- визначати стратегічні пріоритети, оперативні цілі та завдання;
- розробляти плани впровадження стратегій сталого розвитку регіону на основі проектування;
- розробляти систему моніторингу реалізації стратегій.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру з дисципліни Управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка «**Відмінно**»: 90 – 100 балів виставляється за таких умов:

- 1) творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- 2) вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;
- 3) глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- 4) чітке, послідовне викладення відповіді на папері;

5) вміння пов'язати теорію і практику.

Оцінка **«Добре»**: 75 – 89 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі неprinципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Задовільно»**: 60– 74 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоєння та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Незадовільно»**: 1 – 59 балів виставляється за наступних умов:

- 1) відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципів положень курсу;
- 2) наявність грубих, принципів помилок при виконанні отриманих завдань;
- 3) неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

Загальне оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою з подальшим переведенням у систему ECTS:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

13. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

14. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

15. Методичне забезпечення

1. k601@khai.edu - електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

- робоча програма дисципліни;
- конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;
- методичні вказівки та рекомендації для виконання практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- тематики індивідуальних завдань;
- приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;
- питання, тести для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

16. Рекомендована література

Базова

1. Закон України “Про державні цільові програми” від 18 березня 2004 року № 1621-IV // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 25 – С. 1042.
2. Закон України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” від 23 березня 2000 р. № 1602-III // ВВР України. – 2000. – № 25. – С. 195
3. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
4. Наказ Міністерства економіки України «Про методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності

про їх виконання від 04 грудня 2006 року № 367. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>. – Назва з екрана.

6. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. – Назва з екрана.

7. Про схвалення Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки / ріш. сес. від 27.02.2020 № 1196-УП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1026/102538/files/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

8. Балан В.Г. Стратегічне управління. Практикум [Текст] : [навч. посіб.] / В. Г. Балан. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Наукова столиця, 2018. – 523 с.

9. Берданова О., Вакуленко В., Валентюк І.В., Ткачук А.Ф. Стратегічне планування розвитку ОТГ. Навчальний посібник / [Берданова О., Вакуленко В., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф.] – К. : . – 2017. – 116 с.

10. Вороніна А.В. Стратегічне управління [Текст] : навч. посіб. / А. В. Вороніна, А. Ю. Берьозкіна ; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Кам'янське : ДДТУ, 2017. – 417 с.

11. Ковальчук В.Г. Новий публічний менеджмент як форма менеджеризму в сучасних умовах регіонального управління в Україні / М.. Латинін, В. Б. Родченко та ін. // Державна економічна політика регіонального розвитку [Текст] : навч. посіб. за заг. ред. проф. М.А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с. С. 131-148.

13. Кравченко О.І. Стратегічне управління у сфері публічного управління та адміністрування [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. І. Кравченко. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 137 с.

14. Краснокутська Н.С. Стратегічне управління [Текст] : навч. посіб. для студентів екон. спец. / Н. С. Краснокутська, І. А. Кабанець ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – 459 с.

15. Кушлик О.Ю. Стратегічне управління [Текст] : навч. посіб. / О. Ю. Кушлик, Г. С. Степанюк ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу, Каф. менеджменту і адміністрування. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. – 235с.

16. Стратегічне управління [Текст] : навчальний посібник / В.Г. Ковальчук, А.О. Дегтяр. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2022. – 236 с.

Допоміжна

1. Ковальчук В.Г. Державне управління соціально-економічним розвитком регіону [Текст] : монографія. – Х. : Золоті сторінки, 2013. – 296 с
2. Ковальчук В.Г. Методологічні засади вдосконалення механізмів державного управління регіональним розвитком. Науковий вісник Академії муніципального управління : збірник наукових праць, серія «Управління», випуск 1. – К. : Академія муніципального управління. 2015. – С. 202-209.
3. Ковальчук В.Г. Нові підходи до управління соціально-економічним розвитком регіонів. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. : електронне наукове фахове видавництво Херсонського національного технічного університету / гол. ред. проф. Лопушинський І.П. – 2015. – № 1. – Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Ковальчук В.Г. Нормативно-правові засади стратегічного планування на регіональному рівні. Формування регіональних стратегій розвитку в Україні. Українська практика розробки та реалізації стратегій розвитку територій / Латинін М.А., Майстро С.В., Статівка Н.В. та ін.. // Державна економічна політика регіонального розвитку [Текст] : монографія // за заг. ред. д.держ.упр., проф. М. А. Латиніна. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2017 – 420 с. – С. 214-271.
5. Ковальчук В.Г. Стратегічний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. для організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти освітнього рівня «магістр» спеціальності «073 Менеджмент». – Харків : ХННІ ДВНЗ «УБС», 2019. – 165 с.
6. Ковальчук В.Г. Удосконалення вітчизняного досвіду з формування та реалізації регіональних стратегій розвитку. Вісник Національного університету цивільного захисту України : збірник наукових праць. – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2017. – Вип. 2 (7). – (Серія «Державне управління»). – Режим доступу [http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol7\(17\)/42.pdf](http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol7(17)/42.pdf) – Назва з екрана.
7. Моделі та методи стратегічного управління в органах виконавчої влади України [Текст] : навч. посіб. / В. В. Казимир [та ін.]. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – 151 с.
8. Романюк С.А. Теорія та практика стратегічного управління [Текст] = монографія / С. А. Романюк ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : НАДУ, 2019. – 231 с.
9. Сивак Т.В. Стратегічні комунікації у системі публічного управління України [Текст] : монографія / Т. В. Сивак. – Київ : НАДУ, 2019. – 338 с.
10. Стратегічне управління системною стійкістю національної інноваційної системи [Текст] : колект. монографія / [Прокопенко О. В. та ін.] ; за заг. ред. проф. Прокопенко О. В. та доц. Омеляненко В. А. – Суми : Триторія, 2019. – 222 с.
11. Стратегічне управління та політичне прогнозування в публічній сфері [Текст] : навч. посіб. / [С. О. Телешун] ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук,

проф. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. публ. політики та політ. аналітики. – Київ : НАДУ, 2018. – 190 с.

12. Сумець, О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.

13. Сучасні технології стратегічного управління в умовах євроінтеграції [Текст] : монографія / [І. О. Кузнецова та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Кузнецової ; Одес. нац. екон. ун-т. – Харків : ПромАрт, 2018. – 184 с.

14. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти [Текст] : [монографія] / [С. М. Серьогін та ін. ; за ред. С. М. Серьогіна] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2016. – 275 с.

Інформаційні ресурси

Сайт кафедри k601@khai.edu

www.prezident.gov.ua – сайт Президента України

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Держкомстату України

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського

www.librari.ukma.kiev.ua – сайт наукової бібліотеки НаУКМА